

AURELIJA GRITĖNIENĖ
Lietuvių kalbos institutas

Mokslinių tyrimų kryptys: leksikologija, dialektologija.

AUGALINĖS KILMĖS ASMENVARDŽIAI ŠIUOLAIKINĖJE LIETUVIŲ VAIKŲ PROZOJE

Anthroponyms of Plant Origin
in Contemporary Lithuanian Prose
for Children

ANOTACIJA

Straipsnio tyrimo objektas – 27 šiuolaikinės lietuvių vaikų prozos autorių 41 kūrinysje rasti 82 augalinės kilmės įvairių personažų (36 asmenų, 26 mitinių ir įvairių išgalvotų būtybių, 20 gyvūnų) vardai. Straipsnyje aptariamas onimizacijos procesas – bendrinių žodžių virtimas tikriniais vardais; taip pat siekiama iširti personažų vardų darybos būdus ir formantus, nustatyti dažniausias pamatiniais žodžiais einančias leksemas, aptarti tokių vardų funkciją grožiniuose tekstuose.

ANNOTATION

The object of the research article is the names of 82 characters featuring plant origin (36 names of persons, 26 names of mythological and fictitious creatures and 20 names of animals) which were found in 41 piece of literature by 27 contemporary children prose literature authors. The process of onymisation i.e. the conversion of common words into proper names is discussed; also, the ways of derivation and formants of characters' names are analysed, as well as the lexemes serving as the most common underlying words are identified and the function of such names in fiction texts is discussed.

ESMINIAI ŽODŽIAI: personažo vardas, augalo pavadinimas, onimizacija, žodžių daryba, šiuolaikinė lietuvių vaikų proza.

KEYWORDS: character's name, the name of a plant, onymisation, word derivation, contemporary Lithuanian prose for children.

ĮVADAS

Lietuvių vardyne turime daugybę asmenvardžių, sietinų su augalų pavadinimais. Zigmą Zinkevičius monografijoje *Lietuvių asmenvardžiai* (2008) nurodo, kad tokių asmenvardžių priskaičiuojama per 600. Augalai, davę pradžių tokiems asmenvardžiams, yra labai įvairūs. Tai medžiai, krūmai, javai, daržovės, gėlės, uogos, žolės ir kt. Asmenvardžiais eina ne tik patys augalų pavadinimai, bet ir tų pavadinimų vediniai, pavyzdžiui, *Rugys* ir *Rugaitis*, *Ruginis*, *Rugėvičius* (Zinkevičius 2008: 516)¹. Taigi, nieko keisto, kad ir šiuolaikinės lietuvių vaikų prozos kūrėjai savo knygoje vartoja nemažai personažų vardų, sietinų su augalų pavadinimais. Tyrimui tikriniai veikėjų vardai rinkti iš XXI a. lietuvių autorių vaikų prozos kūrinių – perskaičius beveik 200 vaikams ir paaugliams skirtų knygų, 27 autorių 41 prozos kūrinyje rasti 82 personažų vardai, sietini su augalų pavadinimais. Didžiausią šių vardų dalį sudaro asmenvardžiai (36 vardai)². 26 vardais pavadintos įvairios mitinės (raganos, kaukai, undinės) ir pačių autorių sugalvotos būtybės (gugeliukai, liūtažiurkės, nuotykiautojai ir kt.); 20 vardų pavadinti įvairūs gyvūnai (naminiai gyvuliai, paukščiai, miško žvėrys, žuvis, ropliai, vabzdžiai ir kt.). Siekiama iširti tokių personažų vardų darybos būdus ir formantus, nustatyti dažniausias pamatinius žodžiais einančias leksemas, aptarti onimizacijos procesą³ – bendrinių žodžių virtimą tikriniais vardais⁴.

¹ Monografijos autorius tokius asmenvardžius vadina augmeniniais (jiems skiria ir iš grybų vardų pasidarytas pavardes *Baravykas*, *Voveruška* ir kt.). Šiame straipsnyje apžvelgiami tik iš augalų pavadinimų kilę personažų vardai.

² Rasta tik keletas pavyzdžių, kai vaikų prozoje augalo vardas virsta asmens pavarde, pavyzdžiui, mokytojas *Adomas Burokas* (K. Saj. 2013), ponas *Žanas Pjeras de Chrizantemas* ir jo žmona *Gertrūda Chrizantem*, biologijos mokytoja *Miglė Guobienė* (N. Kliuk.), ūkininkas *Pilypas Kanapis* (K. Gud.). Taip pat fiksuoti keli atvejai, kai augalų vardai tampa kūrinių personažų pravardėmis: smalsus berniukas pravardžiuojamas sekliu *Morka* (N. Kep. 2013); mokytojas Adomas Burokas dėl savo pavardės gauna *Runkelio* pravardę (K. Saj. 2013); patėvį trumpai kirptais plaukais vaikai pramena *Kaktusu* (K. Saj. 2009); vaškinio veido karalaitės patarėjas pravardžiuojamas *Bulvės Daigu* (K. Saj. 2006); mokyklos valytoją visi vadina *Bulbele*, nes „jeigu prašnekdavo apie save – tai tik apie „bulbeles“ (K. Saj. 2006: 196).

³ Į tyrimo objektą neįtraukiami tiesioginės onimizacijos atvejai, kai bendrinio žodžio pagrindinė leksinė reikšmė virsta naujojo tikrinio žodžio leksinės reikšmės dalimi (plg. Bušs 2006: 18), t. y. tokie pavyzdžiai, kai augalas personifikuojamas, ir jo vardas tuo pačiu tampa tikriniu žodžiu. Įsmeninimo kaip vieno iš tropų galia tokia didelė, kad personifikuodami jie moka prašnekonti net negyvus daiktus (Koženiauskienė 2001: 205). Pavyzdžiui, Onos Jautakės pasakų rinktinėje *Ponia Pelargonija* (2010) ginčijasi, liūdi, linksminasi daugybė augalų: koketė Rožė, ponia Pelargonija, išdidieji Pelynas ir Jazminas, kuklusis Kmynas, geraširdis Maumedis, mažoji Takažolė ir kiti įsmenininti augalai; Kazio Sajos pasakų rinkinyje *Vėjo pamušalas* (2010) personifikuojamas motiejukas, kietis, žemuogė, aguona ir kiti augalai. Negyvų daiktų animizavimas ypač būdingas nonsenso literatūrai.

⁴ Apie priešingą procesą – asmenvardžių virtimą bendriniais žodžiais – žr. Gaivenis 1974: 215–216.

Lietuvių autorių grožiniuose tekstuose tikrinių vardų vartojama nemažai, tad turime ir šios srities tyrimų. Pavyzdžiui, apie antroponimus, teonimus ir vietovardžius Vlado Braziūno ir Sigito Gedos poezijoje rašė Skirmantas Valentas (Valentas 2007: 124–133); metakalbinius asmenvardžių komentarus nelingvistiniuose tekstuose (žiniasklaidoje, grožiniuose kūriniuose, nelingvistiniuose mokslo tekstuose ir kitur) aptarė Kazimieras Župerka (Župerka 2006: 62–73); kokių kontekstų ženklais tampa tikriniai žodžiai Jurgos Ivanauskaitės eilėraščių knygoje *Odė džiaugsmui*, analizavo Jolanta Vaskelienė (Vaskelienė 2009: 300–310); veikėjų vardus ir jų įtaką kuriant teksto strategiją Algirdo Landsbergio novelistikoje aptarė Laimutė Adomavičienė (Adomavičienė 2009: 105–111); vardų reikšmę Juozo Apučio lyriniuose apsakymuose tyrė Irena Baliulė (Baliulė 2009: 112–117). Personažų pavardes Petro Cvirkos raštuose aptarė Vitalija Maciejauskienė (Maciejauskienė 1973: 49–53). Jono Avyžiaus, Alfonso Bieliausko ir Mykolo Sluckio penkių romanų veikėjų vardų kilmę analizavo Marytė Razmukaitė (Razmukaitė 1973: 53–56). Deja, personažų vardai vaikų prozos tekstuose bemaž netyrinėti. Minėtinas tik nedidelis Agnės Tučkienės straipsnelis apie lietuvių liaudies pasakų veikėjų vardų motyvaciją (Tučkienė 2013: 3–7) ir Leonardo Saukos tyrimas apie veikėjų ir vietų vardų kaitą pasakoje „Eglė žalčių karalienė“ (Sauka 2008: 184–193). Taigi šis personažų vardų tyrimas gali būti įdomus ne tik literatūrologams, bet ir lingvistams – tai būtų tolimesnių platesnių tyrimų pradžia. Etnolingvistiniu aspektu ypač įdomus tikrinių vardų motyvacinių požymių nustatymas⁵, nes vardyną etnolingvistai išskiria kaip svarbią metaforizacijos sferą, vieną iš kalbos pasaulėvaizdžio sudedamųjų dalių (Gudavičius 2000: 78; 105), todėl ir šiame straipsnyje atsiribojama nuo nemotyvuotų ar neaiškios motyvacijos personažų vardų. Čia analizuojami personažų vardai turi akivaizdžius ir kalbančiųjų lengvai suvokiamus motyvacinius požymius.

Straipsnyje personažų vardai analizuojami sinchroniškai. Tiriant tikrinius vardus darybiniu struktūriniu požiūriu, remiamasi bendrinių žodžių darybos analizės principais (plg. Butkus 1995: 31–34; Jakaitienė 2010: 276; apie darybinės ir struktūrinės analizės modelio taikymą tiriant onimus žr. Maciejauskienė 2001: 185). Taigi ir personažų vardai skiriami į pirminius (paprastuosius) ir antrinius (darinius); pastarieji dar smulkiau skiriami į priesagų ir galūnių vedinius bei sudurtinius vardus.

Kad būtų suprasta tikrinio žodžio reikšmė, būtina nustatyti, kas konkrečiai tuo vardu pavadintas: asmuo, gyvūnas, mitinė būtybė ar pan. (Jakaitienė 2010: 264; Mickienė, Balčiūnaitė–Lužinienė 2013: 10), todėl ir šiame straipsnyje suprasti konkrečią tikrinio vardo reikšmę padeda greta nurodomas bendrinis žodis, kuris netiesiogiai susieja vardą su sąvoka.

⁵ Rašytojas „kurdamas“ tikrinį daiktavardį iš tiesų laikosi tų pačių motyvacijos taisyklių, kaip ir bendrinių daiktavardžių kūrėjas. Jis negali „kopijuoti daikto“, todėl kopijuoja bent būdą, kuriuo pati kalba sukūrė tam tikrus daiktavardžius (Bartas 1991: 213).

1. PIRMINIAI PERSONAŽŲ VARDAI

Pirminiais laikomi tokie personažų vardai, kurie onimizacijos procese negauna papildomų darybinių formantų – formaliai jie sutampa su tam tikrais augalų pavadinimais, t. y. niekuo nesiskiria nuo pamatinio motyvuojančio žodžio⁶. Tai vadinamoji netiesioginė onimizacija, kai bendrinio žodžio pagrindinė leksinė reikšmė neįgyja ir naujų ypatybių: nebereiškia sąvokų, netenka turtingo semantinio turinio, įgyja nominatyvinę funkciją (Vanagas 1970: 19).

Lietuvių vaikų prozos kūriniuose rasta beveik 70 tokių pirminių augalinių personažų vardų. 13 bendrinėje kalboje vartojamų augalų vardų atrinktose vaikų prozos knygose yra tapę **mergaičių ir moterų** vardais: viena iš dvynių sesučių *Ieva* (K. Gud.)⁷, mergaitė *Liepa* (K. Saj. 2008), mergaitės *Lelija* ir *Tulpė*, senutė *Mirta* (V. Ažuš. 2009), paauglė *Mėta* (R. Gram.), ponija *Mėta* (N. Kep. 2008), mergaitė *Pelargonija* (N. Marč.), tįjūno žmona *Petunija* (V. Ažuš. 2009), paslaptingoji mergina *Puriena* (N. Kep. 2013), mama *Ramunė* (N. Kliuk.), kaimynė *Ropė* (V. Ažuš. 2008), karalaitė *Rožė* (J. Kel.), paauglė *Rožė* (A. Zur.), dvaro šeimininkė *Rožė* (V. Ažuš. 2008), namų ekonomė panelė *Rozalija*, visų vadinama *Rože* (K. Gud.), mokyklos direktoriaus pavaduotoja *Rūta* (V. Rač. 2008), namų šeimininkė *Rūta* (V. Ažuš. 2008), Liudviko Gėlės žmona *Rūta* (K. Gud.)⁸. Tokie vardai populiarūs ne tik vaikų literatūroje – pastarųjų metų populiariausių vardų dvidešimtukai rodo, kad mergaičių vardyne pamažu silpsta krikščioniškų vardų populiarumas. Daugėja baltiškos kilmės mergaičių vardų, atsiradusių iš gamtinės semantikos žodžių, mergaitėms vis dažniau suteikiami Rugilės, Miglės, Liepos vardai (Sinkevičiūtė 2011: 6; 2012: 4; taip pat žr. Maciejauskienė 1992: 17; 1998: 36;

⁶ Kilmės požūriui tai vadinamieji apeliatyvai – bendriniai žodžiai, virtę vardais (Kuzavinis, Savukynas 1994: 25). Gimtosios kalbos bendrinė leksika ir turėtų būti vienas svarbiausių šaltinių, kai reikia „sukurti“ naują vardą (Maciejauskienė 1998: 36).

⁷ Prozos tekstų, kuriuose rasta augalinės kilmės personažų vardų, pavadinimai pateikti straipsnio gale, šaltinių sąrašė. Straipsnio tekste nurodomos autorių pavardžių santrumpos. Jeigu cituojami keli to paties autoriaus kūriniai, skaitmenys greta pavardės santrumpos rodo knygos leidimo metus. Cituojant atskirus sakinius ar didesnes teksto atkarpas, nurodomi ir knygos puslapiai.

⁸ Dauguma šių vardų nuo seno paplitę mūsų vardyne, fiksuoti Kazio Kuzavinio ir Bronio Savukyno *Lietuvių vardų kilmės žodyne* (1994), Dalios Pakalniškienės, Ramunės Dabrytės ir Rūtos Sakalauskaitės sudarytame lietuviškų vardų žodyne *Rinkis vardą lietuvišką* (2014) ir kituose vardų sąvaduose. Populiarius vardai *Ieva*, *Rožė*, *Valerijonas* laikytini svetimos kilmės asmenvardžiais (kilę iš hebrajų ir lotynų kalbų), tačiau žiūrint formaliai, jų raiška sutampa su atitinkamų augalų pavadinimais, todėl šiame straipsnyje jie aptariami kartu su kitais augaliniais personažų vardais laikantis nuostatos, kad dauguma čia aptariamų personažų vardų kildintini iš lietuvių kalbos augalinės leksikos, kurią sudaro ne tik savos (*ąžuolas*, *pupa*, *samana* ir t. t.), bet ir skolintos kilmės (*lelija*, *mirta*, *petunija*, *pelargonija* ir kt.) žodžiai.

Zinkevičius 2008: 521). Pastarųjų metų berniukų vardynas pagal kilmę gerokai skiriasi nuo mergaičių – berniukų vardyne daugėja krikščioniškų vardų (Sinkevičiūtė 2011: 9). Įdomu tai, kad panaši tendencija pastebėta ir vaikų literatūroje – čia apeliatyvinių **berniukų ir vyrų** vardų rasta dvigubai mažiau nei mergaičių (tik 6): berniukas *Ažuolas* (K. Saj. 2008), plačiapetis vyras *Ažuolas* (J. Pet.), berniukas *Beržas* (J. Žil.), vienas garsiausių plėšikų pasaulyje *Bijūnas* (P. Juod.), šaunus vaikinai, narsus karys *Bijūnas* (V. Ažuš. 2008), tijūnas *Dagys* (V. Ažuš. 2009), fokusininkas *Narcizas* (N. Kep. 2008), garsiausias poetas visame pasaulyje ir visatoje *Valerijonas* (R. Šer. 2008).

Pasitelkus bendrinėje kalboje vartojamus augalų vardus sukurti šie **gyvūnų** (naminių gyvulių, graužikų, voragyvių, paukščių ir kt.) vardai: žiurkinas *Dagišius* (U. Ul. 2010), voragyvis *Kerpė* (N. Vait. 2014), pelė *Liepa* (V. Kav.), katė *Morka* (A. Cic.), višta *Petunija* (L. Žut.), kalytė *Pupa* (N. Kep. 2013), gandrė *Pupa* (V. Kav.), ožka *Rožė* (O. Jaut. 2004), voragyvis *Samana* (N. Vait. 2014), avinas *Valerijonas* (N. Kep. 2008), kumelė *Vyšnia* (N. Kep. 2013).

Bendrinėje kalboje vartojami augalų vardai tampa įvairių **mitinių** ir pačių kūrėjų **išgalvotų būtybių** vardais: raganaitė *Arnika* (D. Vait. 2004), paslaptinga būtybėlė *Debesylas* (R. Šer. 2008), nuotykiautojų kapitonas *Debesylas* (N. Vait. 2013), miško gyventoja gugelė *Eglė* (V. Alek.), nuotykiautojų metraštininkas *Kiminas* (N. Vait. 2014), pelkių smuklėje dirbanti gugelė *Spanguolė* (V. Alek.), undinė *Lelija* (U. Andr.), nuotykiautoja *Mirta* (N. Vait. 2013), pikta būtybėlė *Pelargonija* ir būrys jos vaikučių – *Jonažolė*, *Kalija*, *Saulėgraža* ir *Šaltalankis* (R. Šer. 2008), nuotykiautojas *Rhododendras* (N. Vait. 2013)⁹. Kaip matyti iš pavyzdžių, dalis mitinių bei išgalvotų būtybių ir kai kurie gyvūnai pavadinti tradiciniais žmonių vardais (*Lelija*, *Rožė*, *Valerijonas*). Tai sena pasaulio vaikų literatūros tradicija. Taip įvardijant pasakų veikėjus, dažniausiai siekiama komiško įspūdžio (Urba 2013: 48). Lietuvių vaikų prozoje pastaruoju metu ši tendencija darosi vis dažnesnė; turime daugybę kūrinių, kuriuose įvairiems veikėjams (paprastai nonsenso pasakų) suteikti tikri žmonių vardai (Urba 2004: 58).

Pasitelkus liaudiškus augalų vardus pasidaryti šie **asmens vardai**: siuvėjas *Ašoklis* (K. Saj. 2010) (*ašokliais* žemaičių tarmėje vadinami raudonieji serbentai (*Ribes rubrum*))¹⁰, viduramžių Kernavėje gyvenanti mergaitė *Luknė* (M. Vitk.) (*lukne* tarmėse vadinama lūgnė (*Nuphar*)), senelė *Radasta* (V. Ažuš. 2009) (*radastomis* tarmėse vadinamas raukšlėtalapio erškėtis (*Rosa rugosa*)), bajoras *Ūžalas* (D. Vait. 2004) (tarminė *qžuolo* (*Quercus*) forma – rytų aukštaičiai kirčiuotuose skiemenyse *q* verčia

⁹ Didelę dalį šiame skyrelyje minimų personažų vardų, pavyzdžiui, *Arnika*, *Kalija*, *Lelija*, *Mirta*, *Pelargonija*, *Petunija*, *Rhododendras* ir kt., galėtume laikyti sulietuvintomis lotyniškų vardų *Arnica*, *Calla*, *Lilium*, *Myrtus*, *Pelargonium*, *Petunia*, *Rhododendron* formomis.

¹⁰ Lietuviški ir lotyniški augalų genčių ir rūšių vardai nurodomi remiantis Ramunėlės Jankevičienės sudarytu *Botanikos vardų žodynu* (1998) ir Lietuvos Respublikos terminų banku (<http://terminai.vlkk.lt>).

ilguoju *u*), literatūros mokytoja *Žibutė* (V. Rač. 2001) (*žibutėmis* gyvojoje kalboje vadinamos žibuoklės (*Hepatica*)).

Liaudiškais augalų vardais mūsų prozininkai pavadina ir įvairius **gyvūnus**: ežys *Alijošius* (V. Land.) (skoliniu *alijošius* gyvojoje kalboje vadinamas alavijas (*Aloe*); plg. le. *elijasz*, bru. *альяс*), kamanė *Dilgė* (U. Ul. 2007) (*dilgėmis* Aukštaitijoje vadinamos dilgėlės (*Urtica*)), uodas *Pasternokas* (S. Siud.) (tai morfoneminė tarmybė, taip gyvojoje kalboje vadinamas pastarnokas (*Pastinaca*)).

Rasta keletas **išgalvotų ir mitinių būtybių** vardų, kurių pamatu taip pat eina liaudiškas augalo vardas: būtybėlės Pelargonijos vaikas *Alijošius* (R. Šer. 2008), nuotykiautoja *Druskažolė* (N. Vait. 2013, 2014) (*druskažole* Jozefo Fiedorovičiaus rankraštyje (1851) ir Antano Lalio žodyne (1915) vadinama 'narytžolė' (*Trigloch*)), raganius *Lobesylas* (iškraipytas *debesylo* (*Inula*) pavadinimas) (D. Vait. 2006), daržų dievybė *Puplaiškis* (D. Vait. 2006) (morfoneminė tarmybė, bendrinėje kalboje vartojama forma pupalaiškis (*Menyanthes*)), liūtažiurkė *Raskila* (N. Vait. 2013) (morfoneminė tarmybė, plg. bendrinės kalbos rasakila (*Alchemilla*)).

Pastebėta, kad šiuolaikinės vaikų prozos autoriai neretai personažus pavadina **lotyniškais** augalų vardais (tekstuose lotyniški vardai dažniausiai adaptuojami, jie įgauna lietuviškas galūnes, kartais šiek tiek modifikuojama vardo šaknis). Pavyzdžiui, Daivos Vaitkevičiūtės romane *Marius Pietaris ir juodasis bokštas* (2008) šėlioja raganuokė *Grimona* (lot. *Agrimonia* 'dirvuolė'), nedidukė smulkutė raganaitė *Betula* (lot. *Betula* 'beržas'), linksmų, žvitrių akių raganuokštis *Juniperas* (lot. *Juniperus* 'kadagys'). Urtės Uliūnės pasakaitėse *Miegančios boružės* (2007) trumpą smilgos stiebelį kramto laumžirgis *Cikorijus* (šis personažo vardas gali būti pasidarytas iš lotyniško trūkažolės vardo *Cichorium* arba iš tarminio jo perdirbinio *cikorija*)¹¹. Kazio Sajos romane *Kurio nieks nemylėjo* (2008) vaizduojama mergaitė *Tilė* (plg. lotynišką liepos vardą *Tilia*) (K. Saj. 2008).

Dar būtina paminėti, kad vaikų literatūroje rasta ir daugianarių veikėjų vardų. Visi jie fiksuoti Renatos Šerelytės pasakose. Trinariu vardu pavadinta pasipūtėlė senė iš pasakos „Krakatuokų pievelė“ (2007). Savo įmantriu vardu ši veikėja didžiuojasi, į aplinkinius kreipiasi išdidžiai, suvokdama savo ir vardo vertę: *Ar žinai, kad mano vardas – Mariana Silvana Amarilija* (R. Šer. 2007: 32) (plg. kambarinės svogūninės gėlės vardą *amarilė* ir jos lotynišką pavadinimą *Amaryllis*). Puikybės pilna ir kita R. Šerelytės pasakų veikėja kirmėlė: *O aš – Šachrazada Silvana Rabar Barbarė!.. – išdidžiai tarė Kirmėlė* (R. Šer. 2008: 125) (šio personažo prievardis sietinas su *rabarbaro* (*Rheum*) vardu; semantiškai jį galima sieti ir su viena iš *barbaro* reikšmių 'tamsus, žiaurus žmogus, kultūros vertybių naikintojas' – kirmėlės kaip barbarai viską sugrauzia).

¹¹ Į tarmes šis fitonimas greičiausiai atėjo per kaimynines slavų kalbas: plg. ru. *цикорий*, bru. *цыкорыя*, le. *cykoria*, taip pat latvių tarmių *cikoriņš*, *cikoriņš*, vo. *Zichorie*.

2. ANTRINIAI PERSONAŽŲ VARDAI

Šiai grupei priklauso personažų vardai, onimizacijos metu gavę kokį nors darybos formantą – priesagą, priešdėlį ar galūnę – arba sudaryti sudūrimo būdu.

Vediniai

Tai palyginti nedidelė vardų grupė. Jai skirtina 14 personažų vardų. Autoriai dažniausiai sudaro galūnių *-a*, *-ė*, *-is*, *-ius* arba priesagų *-elė*, *-ytė*, *-utė* vedinius.

Galūnių vediniai. Tokios darybos personažų vardų prozos tekstuose fiksuota daugiausia (7). Didžiąją jų dalį sudaro gyvūnų vardai: varliukas *Ajeris* (: *ajeras* (*Acorus*)) (A. Žied.), brutozauraitė *Baobaba* (: *baobabas* (*Adansonia*)) (V. Land.), lydeka *Švendrė* (: *švendras* (*Typha*))¹² (U. Andr.), drugys *Tulpis* (: *tulpė* (*Tulipa*)) (U. Ul. 2010). Rasti du tokios darybos asmenvardžiai: pagonių karys *Švendrius* (J. Žil.) (: *švendras* (*Typha*)) ir senelės draugė *Usnė*¹³ (: *usnis* (*Cirsium*)) (V. Ažuš. 2009). Fiksuotas vienas mitinės būtybės vardas – kaukas *Smilgius* (: *smilga* (*Agrostis*)) (J. Žil.).

Priesagų vediniai. Prozos tekstuose rasti 5 priesaginės darybos personažų vardai. Du asmenvardžiai: mergaitė *Ievutė* (: *ieva* (*Padus*)) (R. Čer., R. Šer. 2009) ir piemenukas *Žirniukas* (: *žirnis* (*Pisum*)) (V. Ažuš. 2008). Rasta po vieną gyvūno, mitinės ir išgalvotos būtybės vardą: raganaitė *Dilgytė* (: *dilgė* ‘*dilgėlė*’ (*Urtica*)) (D. Vait. 2006), maža būtybėlė *Dilgėlytė* (: *dilgėlė* (*Urtica*)) (R. Šer. 2008), bebriukė *Rūtelė* (: *rūta* (*Ruta*)) (J. Lin.). Tai mažybinę-maloningę reikšmę turinčios vardų formos.

Rasti du **sudurtiniai** personažų vardai. Vienas iš jų asmenvardis: daktaras *Liepjėdis* (: *liepa* (*Tilia*)) ir žiedas (N. Vait. 2013) ir vienas mitinės būtybės vardas – raganas *Viksvakampė* (: *viksva* (*Carex*)) ir *kampas*) (D. Vait. 2004).

3. PERSONAŽŲ VARDŲ FUNKCIJOS

Ir gyvenime, ir literatūroje pagrindinė vardų funkcija – skiriamoji: atskirti vienus žmones nuo kitų, juos identifikuoti. Personažo vardas – tai jo asmenybės kvintesencija, patvirtinanti tapatybę ir sauganti ją tarsi amuletas (Rudaitytė 2000: 29). Vardai turi galią išreikšti esmę, nes nurodo tiksliai vieną referentą (Bartas 1991: 208).

Grožinėje literatūroje, kaip ir gyvenime, personažų vardai dažnai turi ne tik skiriamąją, bet ir lemties funkciją. Atsekus vardų vidinę formą dažnai galima rasti pagrindimą, kodėl personažai taip pavadinti.

¹² *Švendrėmis* šnekamojoje kalboje ir tarmėse vadinamos nendrės (*Phragmites*), tad lydekos vardą *Švendrė* galima laikyti ir pirminiu vardu.

¹³ Galima ir kitokia *Usnės* interpretacija. Tai galėtų būti onimizuota tarminė *usnies* forma.

Vaikų prozoje randame pavyzdžių, kai personažo vardas būna tiesiogiai susijęs su jo gyvenamąja vieta. Pavyzdžiui, vandens ir drėgnų vietų gyventojai (varlės, žuvis ir kt.) pavadinami vandens ir pakrančių augalų vardais. Gyvenamoji aplinka tampa motyvatoriumi sudarant varliuko *Ajerio* (A. Žied.) ir lydekos *Švendrės* (U. Andr.) vardus: ajerai (*Acorus*), švendrai (*Typha*) ir švedrės (taip gyvojoje kalboje vadinamos nendrės (*Phragmites*)) auga stovinčių ar lėtai tekančių vandenių pakraščiuose, dumblinguose krantuose (Vilkonis 2001: 370, 382).

Kartais augalo vardas padeda apibūdinti personažo išorę, pavyzdžiui, plonas aukštas kaukas pavadinamas *Smilgiumi* (J. Žil.) (smilgų stiebai ploni, liauni; plg. *Lietuvių kalbos žodyne* pateiktus palyginimus: *Anas tokis didelis, aukštas, plonas kaip smilga* LKKXIII125(Grv). *Aukštas kaip šaukštas, ilgas kaip smilga* LTR(Aln)).

Dar daugiau rasta vardų, sietinų su personažo veikla, profesija. Pavyzdžiui, gydytojai ir vaistininkai vaikų prozoje dažnai įvardijami vaistinių augalų vardais: daktaras vadinamas *Liepžiedžiu* (N. Vait. 2013), nes liepų žiedai yra puikus vaistas nuo daugybės peršalimo, širdies ir kraujagyslių, odos, sąnarių, nervų ir kitokių ligų (Ragažinskienė, Rimkienė, Sasnauskas 2005: 202). Remiantis tuo pačiu motyvu sudarytas ir vaistininko *Alijošiaus* vardas (V. Land.) (alavijo, šnekamojoje kalboje vadinamo skoliniu *alijošius*, preparatais gydomas įvairios odos, virškinimo, peršalimo ir kitokios ligos (Ragažinskienė, Rimkienė, Sasnauskas 2005: 31). Įdomu tai, kad toje pačioje pastraipoje *Rudnosiuko istorijų* (2010) autorius Vytautas V. Landsbergis šį vardą rašo tai didžiąja, tai mažąja raide. Taip kūrėjas demonstruoja jautrumą kalbai ir kuria kalbinį nonsensą, aiškią neįmanomybę, kurios viena iš apraiškų – paradoksalus veikėjai (Urba 2013: 47). Autorius, kurdamas neįtikėtinas istorijas, žaidžia ne tik žodžių daugiareikšmiškumu, bet ir su skaitytoju – jis turi būti ypač atidus, neapsnūsti ir atsirinkti, kada tekste kalbama apie vaistininką Alijošį, o kada apie vaistą alijošį: *Ežys, gavęs tokią telegramą, iškart nulėkė pas vaistininką Alijošį, norėdamas nupirkti bičiuliui piliulį nuo pilvo, bet kadangi Alijošius jų neturėjo, tai ežys sutrynė Alijošį su medum ir nuvežė Rudnosiukui. Rudnosiukas, suvalgęs alijošiaus su medum, kaipmat pasveiko ir apsilaižė* V. Land.: 61. Tokiais atvejais galima kalbėti apie denotato ir tikrinio vardo sutapatinimą, kuris, Juričiaus Lotmano teigimu, ypač būdingas mitologiniams vaizdiniais (Lotman 2004: 235).

Tokie personažų vardai tik patvirtina faktą, kad senovėje lietuvių tvirtai tikėta kai kurių augalų magiška galia, suteikiančia žmogui gerų ypatybių, taip pat ginančių jį nuo pikto ir pan. (Zinkevičius 2008: 516). Pavyzdžiui, jeigu personažui reikia kokio nors gydymo ar apsaugos, jis dažnai pavadinamas vaistinio augalo vardu: avinas vadinamas *Valerijonu*, nes *kažkaip juokingai kretėjo jo galva, gal iš baimės?* (N. Kep. 2008: 41) (valerijonai vartojami ne tik baimei mažinti, bet ir nuo įvairių neurozių, nemigos, isterijos, streso (Ragažinskienė, Rimkienė, Sasnauskas 2005: 397)).

Taigi akivaizdu, kad grožiniuose tekstuose personažų vardai vis dažniau tampa viena iš pagrindinių priemonių kuriant ryškius, netikėtus veikėjų paveikslus (Ермакова 2009). Jie tampa autorių tam tikrų idėjų „atspindžiais“ (Bartas 1991: 215). Dažnai išradingai, sumaniai sukurti personažų vardai vartojami tik to autoriaus konkrečiame kūrinyje (pavyzdžiui, *Druskažolė, Smilgius, Tulpius, Viksvakampė* ir pan.). Jei personažui pavadinti perkeliamas visiems gerai pažįstamo augalo vardas, nemaža tikimybė, kad jis bus fiksuotas kelių autorių kūrinuose. Pavyzdžiui, *Alijošius* veikia V. V. Landsbergio *Rudnosiuko istorijose* (2010), R. Šerelytės *Krakatukų brūzgynėliuose* (2008), toks vardas fiksuotas ir suaugusiųjų prozoje (pavyzdžiui, Andriaus Tapino romane *Vilko valanda* (2013) Vilniaus legiono mašinos prižiūrėtojas vardu *Alijošius*)¹⁴.

Kaip matyti iš aptartos medžiagos, vienų personažų vardai labai aiškūs, skaidrūs, jų motyvacija lengvai atsekama net vaikui (pavyzdžiui, *Dilgė, Raskila, Užalas* ir kt.). Kai kurie vardai jaunesiems skaitytojams kartais skamba kaip mįslės (pavyzdžiui, *Betula, Grimona, Juniperas* ir pan.) – vieniems įmenamos, o kitiems taip ir likusios paslaptimi, bet juk literatūros kūriniui daug aktualiau kelti klausimus, minti mįsles, intriguoti skaitytoją, o ne pateikti lengvai atspėjamus atsakymus, todėl ir meninio teksto tikriniai žodžiai skaitytojui sužadina daugybę asociatyvių reikšmių ir prasmių (Кухаренко 1988, 106, cit. iš Николина 2003, 196).

APIBENDRINIMAS

Perskaičius apie 200 šiuolaikinės lietuvių vaikų prozos kūrinių, 27 autorių 41 knygoje rasta daugiau nei 80 semantiškai motyvuotų augalinių personažų vardų: 36 asmenvardžiai, 26 įvairių mitinių ir pačių autorių sugalvotų būtybių vardai, 20 gyvūnų vardų. Žodžių darybos požiūriu daugiau vartojama pirminių vardų (beveik 70); vedinių fiksuota tik 14. Įvardydami kūrinio veikėjus, atrinktų tekstų autoriai dažniausiai renkasi žydinčių, išvaizdžių augalų pavadinimus (pavyzdžiui, *bijūnas, lelija, narcizas, petunija, ramunė, rododendras, rūta, tulpė, žibutė* ir pan.). Onimizacijos procese populiarūs ir įvairių vaistažolių (*ajeras, alijošius, arnika, debesylas, dilgėlė, jonažolė, mėta, rasakila, valerijonas* ir pan.), medžių (*qžuolas, baobabas, eglė, liepa, vyšnia* ir kt.), krūmų (*vašoklis, radasta, šaltalankis* ir kt.), kambarinių augalų

¹⁴ Dar populiariesnis literatūroje Rožės vardas: juo vaikams skirtuose kūrinuose vadinamos ne tik mergaitės, bet ir karalaitės, ožkos ir kiti gyvi padarai; šis vardas plačiai paplitęs ir suaugusiųjų literatūroje (Rimanto Šavelio apsakyme „Pasimatymas“ veikia valgyklos vedėja *Rožytė*; Henriko Čigriejaus novelėje „Vaidinimas“ – moterėlė Rožė, A. Tapino romane *Vilko valanda* (2013) klajoja pakvaišusi Vilniaus elgeta *Bėdų Rožė* ir kt.).

(*kalija, mirta, pelargonija* ir kt.), daržovių (*morka, pupa, rabarbaras* ir kt.), piktžolių (*dagys, dagišius, usnis, viksva* ir kt.) pavadinimai. Populiariausi augalų pavadinimai, iš kurių lietuvių autoriai kuria personažų vardus – *alijošius, qžuolas, bijūnas, dilgėlė, lelija, liepa, mēta, morka, petunija, rožė, rūta, pelargonija, valerijonas* (šie augalų pavadinimai virtę personažų vardais daugiau nei vieno autoriaus kūrinyje). Straipsnyje aptartų personažų vardų vidinė forma yra visiškai aiški, jų semantinė motyvacija akivaizdi. Grožiniuose tekstuose personažų vardai tampa viena iš pagrindinių priemonių kuriant ryškius, netikėtus veikėjų paveikslus: pavyzdžiui, vieni vardai tiesiogiai susiję su veikėjų gyvenamąja vieta, kiti sietini su jų veikla, profesija, tretį padeda apibūdinti personažo išorę ir pan.

Preliminariai galėtume teigti, kad augalinių personažų vardų randame kas penktoje vaikiškoje knygoje, tad net ir fragmentiškas šio kalbos sluoksnio tyrimas leidžia atpažinti kalboje vis dar slypintį senąjį gamtiškąjį lietuvių pasaulėvaizdį. Tokių personažų vardų įvairovė vaikų prozos tekstuose rodo ne tik autorių, bet ir kalbos kuriamąsias galias ir neišsemiamą įvairovę, atskleidžia mūsų prozininkų fantaziją, žaismingumą.

ŠALTINIŲ SUTRUMPINIMAI

- V. Aleks. – Aleksandravičiūtė Vakarė. *Gugeliukai*. Vilnius: Kronta, 2010.
U. Andr. – Andrijauskaitė Ugnė. *Lydekos Švendrės svajonė*. Kaunas: Kalendorius, 2013.
V. Ažuš. 2008 – Ažušilis Vytautas. *Gėlytė burtininkė*. Vilnius: Apskaita, 2008.
V. Ažuš. 2009 – Ažušilis Vytautas. *Gėlytė mokinė*. Vilnius: Apskaita, 2009.
A. Cic. – Cicėnaitė Akvilina. *Kengūrų slėnio paslaptis*. Vilnius: Alma litera, 2014.
R. Gram. – Grambaitė Rasa. *Mėtų arbata*. Vilnius: Sirokas, 2005.
K. Gud. – Gudonytė Kristina. *Gėlių duras*. Vilnius: Laisvos valandos, 2011.
O. Jaut. 2004 – Jautakienė Ona. *Katino Felicijono pasakos*. Vilnius: Gairės, 2004.
O. Jaut. 2009 – Jautakė Ona. *Ponia Pelargonija*. Vilnius: Kronta, 2009.
P. Juod. – Juodišius Paulius. *Lipotapas ir kruopų vagys*. Vilnius: Tyto alba, 2004.
V. Kav. – Kavaliauskaitė Vaida. *Istorijos apie meilę, stebuklus ir ilgesį*. Vilnius: Naisių vasara, 2013.
J. Kel. – Keleras Julius. *Karalaitė Murzė*. Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2011.
N. Kep. 2008 – Kepenienė Nijolė. *Vasarnamis saulės zuikučiams*. Klaipėda: Druka, 2008.
N. Kep. 2013 – Kepenienė Nijolė. *Kažkas ne taip*. Kaišiadorys: Printėja, 2013.
N. Kliuk. – Kliukaitė Nijolė. *Mirties vandenynas*. Klaipėda: Libra Memelensis, 2011.

- V. Land. – Landsbergis Vytautas V. *Rudnosiuko istorijos*. Vilnius: Dominicus Litanus, 2010.
- J. Lin. – Liniauskas Jonas. *Maža tamsa, arba Augimo nerimas*. Vilnius: Vaga, 2004.
- N. Marč. – Marčėnaitė Nomedā. *Lėlė*. Vilnius: Tyto alba, 2011.
- J. Pet. – Petrauskaitė Justė. *Juodasis angelas*. Vilnius: Gimtasis žodis, 2008.
- V. Rač. 2001 – Račickas Vytautas. *Nauji Zuikos nuotykliai, arba Tikrasis džiaugsmas*. Vilnius: Vytautas Račickas, 2001.
- V. Rač. 2008 – Račickas Vytautas. *Nebaigtas dienoraštis*. Vilnius: Vytautas Račickas, 2008.
- K. Saj. 2006 – Saja Kazys. *Jei nutrauksim sliekui koją*. Vilnius: Vaga, 2006.
- K. Saj. 2008 – Saja Kazys. *Kurio nieks nemylėjo*. Vilnius: Alma littera, 2008.
- K. Saj. 2009 – Saja Kazys. *Čia kažkas yra*. Vilnius: Alma littera, 2009.
- K. Saj. 2010 – Saja Kazys. *Vėjo pamušalas*. Vilnius: Alma littera, 2010.
- K. Saj. 2013 – Saja Kazys. *Liepsnojanti*. Vilnius: Alma littera, 2013.
- S. Siud. – Siudika Sigitas. *Ką zyzia uodai vakarais*. Vilnius: Kronta, 2006.
- R. Šer. 2007 – Šerelytė Renata. *Krakatukų pievelė*. Vilnius: Alma littera, 2007.
- R. Šer. 2008 – Šerelytė Renata. *Krakatukų brūzgynėliai*. Vilnius: Alma littera, 2008.
- U. Ul. 2007 – Uliūnė Urtė. *Miegančios boružės*. Vilnius: Nieko rimto, 2007.
- U. Ul. 2010 – Uliūnė Urtė. *Kitokia svirplelio diena*. Vilnius: Nieko rimto, 2010.
- D. Vait. 2004 – Vaitkevičiūtė Daiva. *Marius Pietaris ir Burtų knyga*. Vilnius: Rosma, 2004.
- D. Vait. 2006 – Vaitkevičiūtė Daiva. *Marius Pietaris ir Juodasis Bokštas*. Vilnius: Rosma, 2006.
- N. Vait. 2013 – Vaitkutė Neringa. *Vaivorykščių arkos*. Vilnius: Nieko rimto, 2013.
- N. Vait. 2014 – Vaitkutė Neringa. *Titnago plunksna*. Vilnius: Nieko rimto, 2014.
- M. Vitk. – Vitkūnas Manvydas. *Viduramžių Kernavė*. Vilnius: Aukso žuvis, 2014.
- A. Zur. – Zurba Algimantas. *Melnragės akmenys*. Vilnius: Gimtasis žodis, 2005.
- A. Žied. – Žiedelis Apolinaras. *Senelio pasakojimai*. Vilnius: Gairės, 2009.
- J. Žil. – Žilinskas Justinas. *Gugis – girių karalius ir žmonių draugas*. Vilnius: Tyto alba, 2006.
- L. Žut. – Žutautė Lina. *Ferdinandas ir Pū. Žygis į Australiją*. Vilnius: Alma littera, 2013.

LITERATŪRA

- Adomavičienė Laimutė 2009: Veikėjų vardai ir bevardystė Algirdo Landsbergio novelistikoje. – *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis* 8, 105–111.
- Baliulė Irena 2009: Vardas Juozo Apučio lyrinio apsakymo pasakojimo struktūroje. *Acta Humanitarica Universitatis Saulensis* 8, 112–117.
- Bartas Rolanas 1991: *Teksto malonumas*. Vilnius: Vaga.

- Botanikos vardu žodynas*, sudarė R. Jankevičienė. Vilnius: Botanikos institutas, 1998.
- Bušs Ojārs 2006: Apie kai kuriuos semantinius onimizacijos aspektus. *Acta Humanitaria Universitatis Saulensis* 1(1), 17–21.
- Butkus Alvydas 1995: *Lietuvių pravardės*. Kaunas: Aesti.
- Gaivenis Kazimieras 1974: Asmenvardžiai – nebe asmenvardžiai. – *Žodžiai ir žmonės*. Vilnius: Mintis, 215–216.
- Gudavičius Aloyzas 2000: *Etnolingvistika*. Šiauliai: Šiaulių universitetas.
- Jakaitienė Evalda 2010: *Leksikologija*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Koženiauskienė Regina 2001: *Retorika. Iškalbos stilistika*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- Kuzavinis Kazys, Savukynas Bronys 1994: *Lietuvių vardu kilmės žodynas*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- LKŽ – *Lietuvių kalbos žodynas*, 1–20, 1941–2002: elektroninis variantas, redaktorių kolegija: Gertrūda Naktinienė (vyr. redaktorė), Jonas Paulauskas, Ritutė Petrokienė, Vytautas Vitkauskas, Jolanta Zabarskaitė. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2005. www.lkz.lt [2014.07.05].
- Lotman Juri 2004: *Kultūros semiotika*. Vilnius: Baltos lankos.
- Maciejauskienė Vitalija 1973: Pavardės P. Cvirkos raštuose. – *Kalbos kultūra* 24, 49–53.
- Maciejauskienė Vitalija 1992: Lietuvių vardai. – *Gimtasis žodis* 1, 15–17.
- Maciejauskienė Vitalija 1998: Lietuvių vardyno raidos polinkiai. – *Kalbos kultūra* 71, 33–42.
- Maciejauskienė Vitalija 2001: Dėl lietuvių pavardžių vertinimo darybos požūrių. – *Acta Linguistica Lithuanica* 44, 167–187.
- Mickienė Ilona, Balčiūnaitė-Lužinienė Lina 2013: *Onomastikos įžvalgos*. Vilnius: Vilniaus universitetas.
- Pakalniškienė Dalia, Dabrytė Ramunė, Sakalauskaitė Rūta 2014: *Rinkis vardą lietuvišką*. Vilnius: Versus aureus.
- Ragažinskienė Ona, Rimkienė Silvija, Sasnauskas Valdas 2005: *Vaistinių augalų enciklopedija*. Kaunas: Lututė.
- Razmukaitė Marytė 1973: Romanų veikėjai ir jų vardai. – *Kalbos kultūra* 24, 53–56.
- Rudaitytė Regina 2000: *The metamorphosis of character in postmodern fiction*. Vilnius: Vilnius University Press.

- Sauka Leonardas 2008: Veikėjų ir vietų vardai, jų kaita *Eglės* pasakoje. – *Tautosakos darbai* 35, 184–193.
- Sinkevičiūtė Daiva 2011: Žvilgsnis į populiariausius pastarųjų penkerių metų vardus. – *Gimtoji kalba* 10, 3–9.
- Sinkevičiūtė Daiva 2012: 2011 m. populiariausių vardų davimo tendencijos. – *Gimtoji kalba* 7, 3–8.
- Tučkienė Agnė 2013: Seku seku pasaką, arba pasakyk, kuo vardu pasakos veikėjas. – *Gimtoji kalba* 5, 3–7.
- Urba Kęstutis 2004: *Pasisakymai apie vaikų literatūrą*. Vilnius: Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos Lietuvos skyrius.
- Urba Kęstutis 2013: Ar juokas – tai laisvė? (Apie šiuolaikinės lietuvių vaikų literatūros komizmą). – *Vaikų literatūra – laisvė ir kontrolė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 43–53.
- Valentas Skirmantas 2007: *Mė(lynojo)nulio lingvistika Vlado Braziūno ir Sigito Gedos poezijoje*. Vilnius: Baltos lankos.
- Vanagas Aleksandras 1970: *Lietuvos TSR hidronimų daryba*. Vilnius: Mintis.
- Vaskelienė Jolanta 2009. Tikriniai žodžiai – kontekstų ženklai (Jurgos Ivanauskaitės *Odė džiaugsmui*). – *Acta humanitarica universitatis Saulensis* 8, 300–310.
- Vilkonis Kęstutis Kazimieras 2001: *Lietuvos žaliasis rūbas*. Kaunas: Lututė, 2001.
- Zinkevičius Zigmąs 2008. *Lietuvių asmenvardžiai*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Župerka Kazimieras 2006: Metakalbiniai asmenvardžių komentarai nelingvistiniuose tekstuose. – *Kalbos kultūra* 79, 62–73.
- Ермакова Юлия 2009: Функции собственных именованных в художественном тексте (на материале лирики А. А. Ахматовой 1991–1920 гг.). www.grani.vspu.ru. [2014.07.07].
- Кухаренко Валерия 1988: *Интерпретация текста*. Москва: Просвещение.
- Николина Наталия 2003: *Филологический анализ текста*. Москва: Академия.

Anthroponyms of Plant Origin in Contemporary Lithuanian Prose for Children

SUMMARY

The article analyses 82 recorded names of characters which are related to plant origin from 41 pieces of children prose literature by 27 Lithuanian authors of the 21st century. The major part of such names is constituted by anthroponyms (36 names), 26 names are used to name various mythological creatures and fictitious creatures originated by authors themselves; 20 names are given to different animals. The article aims at to examine the ways of derivation and formants of such words, to identify most common lexemes serving as underlying words and discuss the process of onymisation.

The names of characters can be divided into primary and secondary from the point of view of word derivation; the latter ones can be divided into suffix derivatives and flexional derivatives as well as compound names.

The analysed material shows that in prose texts the primary names are mainly used (there were 70 of them found). The flexional derivatives can be distinguished among secondary names (7 found).

The authors basically use the titles of blooming and presentable plants in naming the characters. A number of names were derived from herbs, trees, bushes, house flowers, weeds and other names of plants. The most popular plants are the following: *aloe vera*, *oak tree*, *nettle*, *lily*, *mint*, *carrot*, *pelargonium*, *petunia*, *rose*, *rue*, *valerian*.

The names of characters originated from plants usually describe them: emphasise their habitat, profession, occupation and etc. All names described in the article are comprehensible, transparent and their motivation is easy traceable even for children. Thus, even a fragmental research of this linguistic layer allows recognising the naturalistic world-view of Lithuanians. The variety of character names based on plant origin in prose texts for children shows not only the creative power of authors but also the inexhaustible variety of language moreover they reveal the phantasy of prose writers as well as their playfulness.

Įteikta 2014 m. liepos 11 d.

AURELIJA GRITĖNIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

Petro Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius, Lietuva

aurelija.genelyte@gmail.com